

บทที่ 4

ความเชื่อของชีอะฮ์เกี่ยวกับอัลมะฮฺดี

การที่จะศึกษาถึงความเชื่อของชีอะฮ์เกี่ยวกับอัลมะฮฺดีให้ละเอียด ควรทำความเข้าใจเสียก่อนว่าชีอะฮ์คืออะไร พร้อมทั้งประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์ และอีกหลาย ๆ เรื่องเกี่ยวกับชีอะฮ์ และจำเป็นที่จะต้องรู้จักคำจำกัดความของคำว่าชีอะฮ์ก่อนเป็นลำดับแรก จากนั้นควรทราบถึงสาเหตุการเกิดของกลุ่มชีอะฮ์ตลอดจนกลุ่มต่าง ๆ ที่แตกออกจากแนวคิด ชีอะฮ์ ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับความเหมาะสมดังต่อไปนี้

ความหมายของคำว่าชีอะฮ์

ชีอะฮ์ทางภาษาแปลว่า ผู้ตาม ผู้ช่วยเหลือ และคำพหูพจน์คำว่าชีอะฮ์ก็คือ อัชยาอฺ และชียะฮฺ (อัชชูไบดียฺ , ม.ป.ป. : 5/405)

ส่วนอัลญะฮะรียฺ (ม.ป.ป. : 3/6) กล่าวว่า ชีอะฮ์ คือ การสนับสนุนและการยกย่องบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ความหมายของชีอะฮ์ในทางวิชาการ อิบน์ หัซมฺ (ค.ศ.1996 : 2/107) ได้ให้ทัศนะว่า ชีอะฮ์คือ กลุ่มชนที่ยกย่องอะลีเหนือมนุษย์ทั้งหลาย ยกเว้นท่านนบีคือลัลลอฮฺอะลยฺฮฺวะซัลลัม

ส่วนอิมาม อะบูล หะสัน อัลอัชอะรียฺ (ค.ศ.1980 : 5) กล่าวว่า ชีอะฮ์ เป็นกลุ่มที่ยกย่องท่านอะลี อิบน์อะบี ฏอลิบ เหนือกว่าเศาะหาบะฮ์อื่น ๆ

อัชชีฮฺริสตานียฺ (ค.ศ.1997 : 146 - 147) กล่าวว่า ชีอะฮ์คือผู้ที่ตามอะลี รุฎียัลลอฮฺอันฮฺ และเชื่อว่าการแต่งตั้งอะลีเป็นเคาะลีฟะฮ์นั้นมีหลักฐานจากอัล-กูรออัน และหะดีษ

จากนิยามของคำว่าชีอะฮ์ข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า ชีอะฮ์ หมายถึง กลุ่มชนที่ตามอะลี และถือการศรัทธาต่อความเป็นอิมามของอะลีและอิมามชีอะฮ์ทั้งหลายว่ามาจากการแต่งตั้งของอัลลอฮฺ ตะอาลา หากผู้ใดไม่ถืออย่างนี้ก็กล่าวมาแล้วผู้นั้นไม่ถือว่าเป็นกลุ่มชีอะฮ์

ประวัติและความเป็นมาของชีอะฮ์

ประวัติความเป็นมาของชีอะฮ์มีทัศนะต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

ทัศนะที่ 1 ชีอะฮ์เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยของท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

กลุ่มนี้มีทัศนะว่า กลุ่มชีอะฮ์กลุ่มแรกคือกลุ่มของอะลี อิบนิ ฏอลิบ และชีอะฮ์นั้นก่อกำเนิดตั้งแต่สมัยท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ยังมีชีวิตอยู่ (บากิร ชะรีฟ อัลกูรอชีย , ค.ศ.1997:12)

สรุปแล้วความเห็นที่ว่าชีอะฮ์เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้นเป็นความเห็นส่วนน้อยที่ไม่ชัดเจนแต่อย่างใด

ทัศนะที่ 2 ชีอะฮ์เริ่มเกิดขึ้นในสมัยหลังจากสมัยของท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

หลังจากที่ท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมเสียชีวิต ก็ได้มีการคัดเลือกเคาะลีฟะฮ์มาแทนที่ท่านนบี มีเคาะหะบะฮ์จำนวนหนึ่งเลือกอะลี เช่นซัลมาน อะนุ ชัร มิกดาต แต่ความเห็นเหล่านี้เป็นเพียงความคิดของฝ่ายชีอะฮ์ พวกกลุ่มชีอะฮ์ยึดถือว่า ชีอะฮ์เริ่มต้นจากเหตุการณ์นี้ (อัลกุมมีย์ อ่างถึงในบากิร ชะรีฟ อัลกูรอชีย ,ค.ศ.1997 : 22)

ทัศนะที่ 3 ชีอะฮ์เริ่มเกิดขึ้นในช่วงสมัยที่ท่านอุสมาน อิบนิ อ์ฟฟานถูกฆาตกรรม

สำหรับคำยืนยันนี้อิบนิ หัซม ได้กล่าวไว้ในหนังสือ อัลฟัศล ไร้มีใจความว่า "หลังจากที่อุษมานได้ปกครองรัฐอิสลาม เป็นเวลา 12 ปี และได้ถูกฆาตกรรมนั้น ก็ได้เกิดกลุ่ม ต่าง ๆ ขึ้นในหมู่มุสลิม ตอนนี้องค์กลุ่มเราะวาฟิฎเริ่มก่อตัวขึ้น ซึ่งเมล็ดพันธ์เราะวาฟิฎและ ชีอะฮ์ได้แตกหน่อขึ้นท่ามกลางชนมุสลิมซึ่งนำโดยชาวยิวผู้หนึ่งที่มีชื่อว่า อับดุลลอฮ์ อิบนิ สะบาอุนั้น (เดิมเขาผู้นี้เป็นชาวเยเมน) จุดเริ่มของความแตกแยกในตัวมุสลิมก็เริ่มต้นจากการก่อแผนร้ายที่ตั้งใจจะทำลายล้างอิสลามของ อับดุลลอฮ์ อิบนิ สะบาอุนั่นเอง ดังนั้นตามทัศนะ

ที่ 3 นี้ถือว่ายับดุลลอฮ์ อิบนิ สะบาอฺ ชาวยิวผู้หนึ่งเองเป็นผู้ที่จุดชนวนก่อเกิดความแตกแยกขึ้น ในหมู่มุสลิมสมัยเคาะลีฟะฮ์ อุษมาน อิบนุ อีฟฟาน (อิบนุ หัซม , ค.ศ.1996 : 2/8)

ทัศนะที่ 4 มีความเห็นว่าชีอะฮ์เกิดเมื่อตอนสงครามอูรฺ ปี ฮ.ศ. 36

อิบนุ นะดีมได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ "อัลพะธรอซัด" ว่าอะลีต้องการทำสงครามกับ ฎ็อลตะฮ์และอัซซุบัยร์ และกลุ่มที่อยู่ฝ่ายอะลีเรียกว่ากลุ่มชีอะฮ์ (อิบนุ นะดีม , ค.ศ.1994 : 219)

ทัศนะที่ 5 ชีอะฮ์เกิดหลังจากอะลีสถิบจากสงครามศิฟฟีน

ผู้แต่ง "มุคตะศ็อร ตุรฺพะฮ์ อัลอิษนา อะชะรียะฮ์" บอกไว้ในหนังสือเล่มนี้ว่า "ชีอะฮ์ นิกายอิษนาอะชะรียะฮ์นี้เกิดเมื่อปี ฮ.ศ.37 (ชาฮฺ อับดุลอาซิซ อัคตะฮฺละวียฺ , ม.ป.ป. : 5)

ทัศนะที่ 6 มีความเห็นว่าการฆาตกรรมท่านนุสัยน์นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดนิกายชีอะฮ์

ซัทรฺ ตะมาน ได้กล่าวว่า "แท้จริงเลือดของนุสัยน์เป็นจุดเริ่มต้นของนิกายชีอะฮ์ (อ้าง ในนาซิรฺ อิบนุ อับดิลละฮ์ , ฮ.ศ.1416 : 139)

ส่วนทัศนะที่ถูกต้องที่สุดนั้นและเป็นที่เห็นพ้องมากที่สุดในการเกิดของชีอะฮ์คือ ไม่ได้เกิดขึ้นในปีไหน ๆ อย่างชัดเจน หากแต่ได้ผ่านกระบวนการสะสม ก่อตัวขึ้นเป็นช่วง ๆ ไป แท้จริงผู้จุดชนวนนิกายชีอะฮ์เป็นที่รู้จักกันในวงวิชาการอิสลามว่าเป็นความคิดของ อับดุลลอฮ์ อิบนิ สะบาอฺ หนังสือที่กล่าวถึงเรื่องชีอะฮ์ส่วนใหญ่จะเห็นพ้องกันว่าอิบนิ สะบาอฺผู้นี้เป็นผู้จุดชนวนให้เกิดแนวคิดบูชาท่านอะลีขึ้น ทำให้เกิดนิกายชีอะฮ์ขึ้น เหมือนอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้องต้น การศรัทธาในตัวท่านอะลีเกินกว่าเหตุนี้เอง ที่เป็นรากเหง้าแห่งการเกิดนิกายชีอะฮ์ อิบนิ สะบาอฺเป็นคนแรกที่ชักชวนมุสลิมสมัยนั้นให้ศรัทธาเหนือธรรมดาในตัวท่าน อะลีและให้สาปแช่งคำทอ ท่านอบู บักร อุมร์ และอุษมาน ซึ่งทั้งสามท่านเป็นสาวกที่ท่านนบีรักเป็นที่สุด ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน นี้เองคืออะกิดะฮ์ของชีอะฮ์ที่มีต่อเคาะหะบะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เหตุการณ์ในทั้งสนามรบศิฟฟีนที่ได้มีการตะหนั๊ก (ตัดสินกรณีพิพาท) กันระหว่างกองทัพอะลีสกับมุอาวียะฮ์ครั้งนั้น ผลสุดท้ายในระยะเวลาต่อมา ทำให้อะลีโดนฆาตกรรม จากนั้นนุสัยน์ก็โดนฆาตกรรมที่ทุ่งกัรบะลาอฺทั้งสองโศกนาฏกรรมนี้ทำให้มุสลิมกลุ่มชีอะฮ์สะเทือนใจและตอกย้ำความโศกเศร้าเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้เพิ่มความรักใคร่ บูชาในตัวท่านอะลีและครอบครัวของท่าน (นาซิรฺ อิบนิ อับดิลลาฮ์ , ฮ.ศ.1416 : 142)

ในสมัยของท่านอะลีนันคำว่า "ชีอะฮฺ" ยังไม่มีการใช้เรียกใด ๆ ทั้งสิ้น จะมีก็แต่เพียงการเรียกคำว่า "ผู้ช่วยเหลืออะลี" ซึ่งไม่มีเกี่ยวข้องกับใด ๆ เลยกับความเชื่อในตัวอะลีและอิมามเหมือนอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คำว่าชีอะฮฺ ในสมัยนั้นใช้เรียกบุคคลทั่วไปใช้เรียกพรรคพวกอย่างเช่นชีอะฮฺอะลี ซึ่งหมายถึงพรรคพวกของอะลี ชีอะฮฺมูอาวียะฮฺซึ่งหมายถึงพรรคพวกของมูอาวียะฮฺ เป็นต้น

ท่านชัยคุอิบนู ตัยมียะฮฺได้บอกรายงานหะดีษจากเศาะฮี้ฮฺมุสลิมว่า "ท่านหญิงอาอีชะฮฺบอกว่า "ฉันได้ถูกห้ามไม่ให้ใช้คำชีอะฮฺเรียกชื่อกลุ่มคนโดยเด็ดขาด" สิ่งนี้เองที่เป็นประจักษ์พยานว่าไม่มีการใช้ชื่อเรียกชีอะฮฺกันในสมัยของเศาะหาบะฮฺ แต่ทว่าภายหลังจากที่ท่านนุสัยน์ถูกฆาตกรรม มีการใช้เรียกชื่อชีอะฮฺกันชัดเจนขึ้นอัลมัศอูดีได้กล่าวว่า "ในปี ฮ.ศ. 65 ชีอะฮฺได้แพร่หลายขยายจำนวนไปทั่วเมืองกูฟะฮฺและได้เคลื่อนไหวที่เรียกกันว่า "การเตาบัต" และต่อจากนั้นก็เป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกว่าอัลมุคตาร "อัลกัยฮานี" นับแต่นั้นมาชีอะฮฺก็ได้เริ่มขยายจำนวนเพิ่มขึ้นทุกขณะ ได้มีการตรากฎหมายหลักของชีอะฮฺขึ้นและได้แต่งตั้งวาทกฏของชีอะฮฺ ทุกสิ่งทุกอย่างในกฏชีอะฮฺจะพาดพิงถึงอะฮฺลุลบัยต์ ซึ่งทั้งนี้ก็เป็นผลจากการวางรากฐานการก่อหลักจากอับดุลลอฮฺ อิบนิ สะบาอฺ ซึ่งได้เริ่มตั้งแต่สมัยปกครองของท่านอะลี อิบนิ อะบี ฏอลิบเป็นต้นมา แต่ในขณะนั้นไม่ได้มีการเรียกขานคำชีอะฮฺโดยเปิดเผยแต่อย่างใด เริ่มจากการฆาตกรรมท่านนุสัยน์ที่ทุ่ง กัรบะลาอฺ ทำให้ชีอะฮฺเริ่มมีตัวตนชัดเจนขึ้นและมีกลุ่มชีอะฮฺแตกแยกออกเป็นหลายกลุ่ม เหตุที่ต้องแตกกลุ่มก็เพื่อที่แต่ละกลุ่มจะได้มีหลักการที่แน่นอนที่เป็นของตัวเอง (นาซีร อิบนิ อับดิลลาฮฺ , ฮ.ศ.1416 : 148)

กลุ่มต่าง ๆ ของชีอะฮฺ

อันนุบัคดียฺ (ฮ.ศ.1412 : 82) ได้กล่าวในหนังสือ ฟิรอกฮฺชีอะฮฺ ว่ากลุ่มชีอะฮฺมีหลายกลุ่ม หลังการแต่งตั้งหนังสือดังกล่าวก็ได้เกิดกลุ่มชีอะฮฺเพิ่มขึ้นอีกไม่หยุดยั้ง ตรงตามคำบอกของท่านนบีในหะดีษที่ว่าด้วยการแตกแยกของอุมมัตอิสลามในปลายวันสิ้นโลก ตามคำของพวกเขา ชีอะฮฺ มุสลิมทั่วโลกจะแตกออกเป็น 73 จำพวก แต่ละพวกตกนรกหมดยกเว้นพวกเดียวที่ปลอดภัยนั้นคือกลุ่มของชีอะฮฺอิมามียะฮฺ

ตามทัศนะของอัลมัศอูดี จำนวนกลุ่มชีอะฮฺแตกแยกออกเป็น 73 จำพวก ซึ่งเหตุที่ชีอะฮฺแตกกลุ่มออกมามากมายปานนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มชีอะฮฺนั้น ไม่มีหลักการศรัทธาที่แน่นอนเกี่ยวกับตัวของอิมามในความเชื่อชีอะฮฺ

อักษิษฏริลตานิย(ค.ศ.1997 : 147)ได้แบ่งชื่ออะฮุออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกันคือ

1. กลุ่มกัยขานียะฮุ
2. กลุ่มซัยดียะฮุ
3. กลุ่มอิมามียะฮุ
4. กลุ่มฆุลลาต
5. กลุ่มอิสมาอีลียะฮุ

และอัลอัซหะรีย (ค.ศ.1980 : 65)ได้แบ่งชื่ออะฮุออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มอัลฆุลลาต ซึ่งได้แบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จำนวน 10 กลุ่มย่อย
2. กลุ่มอรรอฟีฎาะฮุ ซึ่งได้แตกออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จำนวน 24 กลุ่ม
3. กลุ่มอักษิษฏริลตานิย ซึ่งได้แตกออกเป็น 6 กลุ่มเล็ก ๆ

อะบูนุ หะสัน อัลมะละกะกีมีท์ศนะว่า “ไม่ได้มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอัลฆุลลาตกับกลุ่มอรรอฟีฎาะฮุ ซึ่งเรียกกันว่า “กลุ่มอิมามียะฮุ หรือที่เรียกว่า “กลุ่มอิษนา อะชะรียะฮุ) และกลุ่มอักษิษฏริลตานิย อัลมะละกะกีมีท์ จะเรียกกลุ่มชื่ออะฮุทั้งหมดว่า “กลุ่มอรรอฟีฎาะฮุทั้งหมด (อ้างใน ค็อยรุดดีน อັซซัรกะสีย , ฮ.ศ.1389 : 202)

ส่วนอัลบัฆดาดีได้บอกเอาไว้ใน “อัลฟิรค์ บัยนัล ฟิร็อก” ไว้เหมือนกันกับอะบูนุ มุซ็อบฟิร อัลอิสฟะรอฮีนีย

เป็นที่น่าสังเกตว่าส่วนใหญ่กลุ่มชื่ออะฮุจะถูกขนานนามว่าเป็นกลุ่มอรรอฟีฎาะฮุ นอกจากกลุ่มซัยดะฮุกลุ่มเดียวที่ไม่เหมือนกลุ่มอื่น ๆ

แกนนำชื่ออะฮุผู้หนึ่งชื่อมุหฺลิซ อัลอะมีนได้กล่าวว่าบรรดากลุ่มชื่ออะฮุในปัจจุบันที่มีจำนวนมากที่สุดคือกลุ่มชื่ออะฮุอิมามียะฮุ อัลอิษนาอะชะรียะฮุ กลุ่มอักษิษฏริลตานิยและกลุ่ม อิสมาอีลียะฮุ (อ้างนาซีร อิบนิ อับดุลลาฮุ , ฮ.ศ.1416 : 146)

ดร.อะลี ซามิ อันนาซาร กล่าวว่าการแบ่งกลุ่มชื่ออะฮุในปัจจุบันแบ่งกลุ่มใหญ่ๆได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มอิษนาอะชะรียะฮุ
2. กลุ่มอิสมาอีลียะฮุ
3. กลุ่มอักษิษฏริลตานิย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอรายละเอียด 3 กลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

1. กลุ่มอิมาน อะชะรียะฮฺ

ชีอะฮฺกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่มีในปัจจุบัน บางครั้งถูกเรียกรวมกลุ่ม “ อัลด็อกฎอียะฮฺ ” เพราะการเสียชีวิตของมุซา อิบนู ญะอฺฟิร ชีอะฮฺกลุ่มนี้มีจำนวนมาก ส่วนใหญ่แล้วมาจากชนชั้นทั่วไป นักวิทยาศาสตร์ นักปราชญ์และอื่นๆ พวกเขายอมรับในอิมาม 12 นั่นคือ อะลี หนะซัน มุฮ์ยัณนู อะลี มุฮ์มັด ญะอฺฟิร มุซา อะลี มุฮ์มັด อะลี หนะซัน มุฮ์มັด (อิบนู หัซมุ , ค.ศ.1996 : 4/181)

2. กลุ่มอิสมาอิลียะฮฺ

เป็นกลุ่มที่ศรัทธาว่าอิมามหลังจากญะอฺฟิรก็คืออิสมาอิล อิบนิ ญะอฺฟิร ซึ่งญะอฺฟิร นั้นได้แต่งตั้งอิสมาอิลให้เป็นอิมามหลังจากท่านและกลุ่มนี้เชื่อว่าหลังจากสิ้นสมัยของ อิสมาอิลแล้วตำแหน่งอิมามจะตกเป็นของมุฮ์มັด อิบนิ อิสมาอิล กลุ่มนี้จะปฏิเสธบรรดาอิมามที่เป็นลูกหลานของญะอฺฟิรทั้งหมด หลังจากญะอฺฟิร อิบนิ มุฮ์มັด เสียชีวิตลง กลุ่มชีอะฮฺก็แตกแยกออกเป็นหลายกลุ่ม

กลุ่มอิสมาอิลี เชื่อว่าญะอฺฟิรนั้นแท้จริงยังไม่ตายแต่ยังมีชีวิตอยู่จนกระทั่งอัลมะฮฺดูดี จะมาเกิดก่อนวันสิ้นโลก

อัซซะฮฺดาดีเย กล่าวว่าการกลุ่มอิสมาอิลได้แตกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ภายหลังจากการเสียชีวิตของอิสมาอิล อิบนิ มุฮ์มັด นั่นคือ

1. กลุ่มที่กำลังรอคอยการกลับของอิสมาอิล
2. กลุ่มที่กล่าวว่า “อิมามหลังจากญะอฺฟิรคือ มุฮ์มັด อิบนิ อิสมาอิล อิบนิ

ญะอฺฟิร

อัซซิริสตานียฺ กล่าวว่า “กลุ่มชีอะฮฺอิสมาอิลียะฮฺส่วนใหญ่ ถูกขนานเรียกว่า “กลุ่มบาฎินียะฮฺ” ที่เรียกอย่างนี้เพราะพวกชีอะฮฺนั้นเชื่อว่าทุกอย่างที่เปิดเผย มักจะมีความเร้นลับเสมอ พวกเขาจะตีความทุกอย่างเป็นนัยทั้งหมด กลุ่มนี้ถือว่าอิมามของพวกเขาตนมีความสามารถพิเศษเหนือมนุษย์ มีญาณในการตีความทุกสิ่งในโลกนี้ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นมูอฺยิซาตของอิมาม เหมือนกับมูอฺยิซาตอัลกุรอาน ที่ลงแก่นบีมุฮ์มັด คือลิลลิลลอฮฺอะลยฺฮิวะซัลลัม กลุ่มอิสมาอิลียะฮฺนี้มีสมญานามเรียกขานหลายนามด้วยกันคือ อัลบาฎินียะฮฺ อัลอิสมาอิลียะฮฺ

อัลเกาะรอมีฎาะฮฺ อัลตะอะลีมียะฮฺ อัลมุลลิตะฮฺ อัลมัชตะกียะฮฺ (อัซซัยรุสตีวานียฺ , ค.ศ.1997 : 2/287)

อัลฆอซาลีฮฺ ได้มีทัศนะว่ากลุ่มนี้มี 10 ชื่อเรียกด้วยกันคือ

1. อัลบาฎีนียะฮฺ
2. อัลเกาะรอมีฎาะฮฺ
3. อัลกุรฎูญียะฮฺ
4. อัลคุรุมียะฮฺ
5. อัลคุรุมดีนียะฮฺ
6. อัลอิสมายีลียะฮฺ
7. อัซซัฎฎียะฮฺ
8. อัลบะบะกียะฮฺ
9. อัลมะฮฺมะเราะฮฺ
10. อัลตะอะลีมียะฮฺ

สำหรับอิบนุ ญะฮ็อยม์ ท่านได้มีทัศนะว่ากลุ่มนี้มี 8 สมญานามด้วยกันคือ เหมือนกับที่อัลฆอซาลีฮฺบอกไว้ยกเว้น 2 ชื่อเท่านั้นที่แตกต่างกันคือ อัลกุรฎูญียะฮฺและอัลคุรุมดีนียะฮฺ (นาซีร อิบนี อับดุลลาฮฺ , ฮ.ศ.1416 : 149)

3. กลุ่มซัยดียะฮฺ

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามอิมามซัยดฺ อิบนี อะลี อิบนี หุสَيْنฺ อิบนี อะลี อิบนี อะบี ฏอลิบ สาเหตุที่เรียกว่าซัยดียะฮฺ ก็เพราะใช้ชื่อตามชื่อของอิมามนั่นเอง

หลักการของกลุ่มซัยดียะฮฺแตกต่างไปจากหลักการของกลุ่มรอฟีฎาะฮฺ และอิมามียะฮฺ ในที่นี้อิมามซัยดฺได้ถูกถามเกี่ยวกับสถานะภาพของอาบู บักร์ และอุมัร (ซึ่งตามหลักของซัยดียะฮฺส่วนใหญ่จะประนามด่าทอ ทั้งสองอย่างรุนแรง) แต่อิมามซัยดฺกลับตอบตรง ๆ ว่า “ท่านทั้งสองเป็นคนที่อัลลอฮฺทรงยินยอม” เมื่อได้ฟังซัยดฺตอบอย่างนั้น กลุ่มหนึ่งก็เลยทอดทิ้งซัยดฺคือกลุ่ม “อัรรอฟีฎาะฮฺ ส่วนกลุ่มที่อยู่ฝ่ายซัยดฺ ก็จะถูกเรียกว่า “กลุ่มซัยดียะฮฺ” เหตุการณ์นี้เกิดตอนปลายรัชสมัยปกครองของกษัตริย์ซาม ซึ่งปกครองในปี ฮ.ศ. 121

ตัวของอิมามซัยดฺเองนับถือมุตะฮัลละฮฺในด้านอะกีดะฮฺ เพราะท่านเป็นศิษย์ของ วาซิล บิน อะฏอญ และกลุ่มของซัยดฺนั้นไม่มีการด่าทอเคาะหาบะฮฺเหมือนเช่นกลุ่มซัยดียะฮฺ อื่น ๆ

พวกเขายอมรับว่าเหล่าเศาะหาบะฮะฮ์นั้นเป็นกลุ่มชนที่ดีที่สุดในสมัยของท่านนบี และสมัยหลังจากนั้น พวกเขาเศาะหาบะฮะฮ์ต้องได้รับบุญกุศลในรูปของสวนสวรรค์แน่นอน

ท่านครูอัลมุคบิลีย์กล่าวว่า “แท้จริง กลุ่มชีอะฮ์ซัยดียะฮ์นั้นไม่ใช่กลุ่มอรรอฟีฎะฮ์ และไม่ใช่กลุ่มของอัลมุสลิมแต่พวกเขาเป็นกลุ่มชนที่ยอมรับในความดีของเหล่าเศาะบาบะฮ์ โดยเฉพาะอะบู บักร์ อุมร์ และอุษมาน (อ้างในนาฮิร อิบนิ อับดุลลาฮ์ , ฮ.ศ. 1416 : 160)

อัลมะฮฺดีในทัศนะของชีอะฮ์

ชีอะฮ์มีความเห็นว่าอัลมะฮฺดีนั้นตอนนี้เกิดมาแล้ว หากแต่ยังไม่ได้ปรากฏตัวให้ประชาชนเห็น และกำลังเร้นกายอยู่ ณ ที่แห่งหนึ่ง มีชื่อว่า อูไมงศ็ิริดาบ

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อของชีอะฮ์เกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้น ควรที่จะได้รับความกระจ่างเพื่อทำการเปรียบเทียบ ดังจะได้บรรยายเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ความเชื่อของชีอะฮ์เกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนั้นเป็นความเชื่อของอูลามาฮ์ส่วนใหญ่ กล่าวคือ เชื่อว่าอัลมะฮฺดีได้กำเนิดขึ้นมาแล้วแต่ยังไม่ปรากฏตัวต่อหน้าสาธารณชน ความเชื่อดังกล่าวอูลามาฮ์ชีอะฮ์ได้อ้างอิงหลักฐานดังนี้

1.1 อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

" والنهار إذا تجلى "

ความ " เมื่อกลางวันส่องสว่าง " (อัลลัฮ์ : 2)

คำว่า "นะฮาร" (กลางวัน) ในอายะฮ์นี้หมายถึงอัลมะฮฺดี (อัลกุมมีเย , ฮ.ศ.1404 : 2/425 และ อัลมัชลิฮี , ฮ.ศ.1404 : 24/72)

1.2 อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

" قل أرأيتم إن أصبح ماؤكم غورا فمن
يأتكم بماء معين "

ความว่า “ จงกล่าวเถอด (มุฮัมมัด) พวก
ท่านจงบอกฉันชี้ว่า หากแหล่งน้ำของพวก
ท่านเหือดแห้งลง ดังนั้นผู้ใดเล่าจะนำน้ำที่
ท่วมทับให้พวกท่าน (อัลมุลก : 30)

อัลกุไลนีย์ (ฮ.ศ.1365 : 1/339) ได้อธิบายคำว่า คำว่า “มาอิม มะอีน” คืออัลมะฮฺดี

1.3 อัลกุซัยยูได้ตอบคำถามในประเด็นการไม่ปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีในปัจจุบัน โดยเทียบเคียงกับการเก็บตัวของท่านนบีในถ้ำฮิรออฺเป็นระยะเวลา 3 วัน และท่านนบีใช้เวลา 3 ปีกับการไม่ปรากฏตัวต่อสาธารณชน (อะบุล ฟิทธ อัลกะรอจีย . ฮ.ศ.1410 : 1/370)

2. ยกเลิกบทบัญญัติบางประการของท่านนบี

2.1 ซ็อะฮฺเชื่อว่าอัลมะฮฺดีจะมายกเลิกบทบัญญัติบางประการของท่านนบีเช่น การรับมรดกระหว่างพี่น้อง ซ็อะฮฺเชื่อว่าหลังจากอัลมะฮฺดีปรากฏตัวแล้วพี่น้องทางสายโลหิตเดียวกันไม่สามารถรับมรดกโดยอ้างคำกล่าวของอิบนุ อะบะวัยฮียฺว่าเมื่ออัลมะฮฺดีกลับมาเป็นครั้งที่สอง ท่านจะยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับมรดก ท่าน อิบนุ บานูวัยฮียฺได้อ้างคำกล่าวของญะอฺฟัร อัศศอดิกที่ว่า “แท้จริง อัลลฮฺได้ทำให้วิญญาณทั้งหลายเป็นพี่น้องกันก่อนที่จะสร้างร่างกายเป็นเวลาสองพันปี ดังนั้นเมื่ออัลมะฮฺดีปรากฏตัวแล้ว บุคคลที่อัลลฮฺให้เป็นพี่น้องกันสามารถที่จะรับมรดกกันได้ ในขณะที่พี่น้องร่วมสายโลหิตไม่สามารถรับมรดกกันได้ (นาซีร บิน อับดุลลฮฺ , ฮ.ศ. 1416 : 871)

2.2 การตัดสินในชั้นศาลไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐาน โดยอ้างว่า “เมื่อใดที่อัลมะฮฺดีปรากฏตัว ท่านจะตัดสินคดีโดยยึดบทบัญญัติของนบีดาอูด อะลัยฮิสสลาม และไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานใด ๆ ทั้งสิ้น (อัลมัซลีย , ฮ.ศ.1404 : 29/261)

3. ซ็อะฮฺเชื่อว่าอัลมะฮฺดีสามารถที่จะทำให้สมบูรณในสิ่งที่บรรดานบีไม่สามารถกระทำได้ โดยยึดอายัตที่อัลลฮฺได้ตรัสไว้ในซูเราะฮฺอัตเตาบะฮฺ อายัตที่ว่า

" هو الذي أرسل رسوله بالهدى ودين الحق
ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون "

ความ " พระองค์ผู้ทรงส่งรอสูลมาเผยแพร่วางนำ
และศาสนาที่เที่ยงแท้ เพื่อทำใหศาสนาปรากฏแก่
ชนชาวโลก ถึงแม้พวกมุชริก (พวกตั้งภาคีต่อ
อัลลอฮฺ)ทั้งหลายจะเกลียดชังก็ตาม" (อัตเตาบะ
ฮฺ : 33)

อัลกุไลนีย์ (ฮ.ศ.1365 : 1/433) ได้กล่าวว่าอัลมะฮฺดีเป็นผู้ที่สามารถที่ปฏิบัติสิ่งที่
บรรดานบีไม่สามารถโดยความรู้ที่พระองค์ได้ประทานแก่เขา

4. ซือฮฺฮฺเชื่อว่าความรู้ของอัลมะฮฺดีนั้นมีมากกว่าความรู้ของท่านนบีอื่น ๆ หลายเท่า
โดยยึดหลักฐานจากอะฮฺบาน ที่รายงานจากอะบี อับดิลลาฮฺว่า "ความรู้นั้นมีทั้งหมด 27 สาขา
บรรดานบีได้รับแค่ 2 สาขา ส่วนอีก 25 สาขานั้นสำหรับอิมามมะฮฺดี ซึ่งท่านได้ถ่ายทอดแก่
มนุษยชาติและต่อมาอิมามมะฮฺดีสามารถรวบรวมทั้ง 27 สาขาอยู่ในตัวของท่านคนเดียว"
(อัญญาฮฺ , ฮ.ศ. 1414 : 266)

5. ซือฮฺฮฺเชื่อว่าการปรากฏตัวของอัลมะฮฺดีเพื่อสนับสนุนแนวทางซือฮฺฮฺและลดล้าง
แนวทางที่ขัดแย้งกับซือฮฺฮฺด้วยการนำมุศฮัฟ ของฟาฏิมะฮฺมาบังคับใช้และเผยแผ่ให้ประชา
ชาติทั่วโลกได้รู้จักกัน (มุฮัมมัด ชะฮฺรฺ อารูบ อัลมาฮฺนิตะรอฮฺนีย์ , ฮ.ศ.1379 : 4/249) ซึ่งความ
ยาวของมุศฮัฟนั้นมีขนาด 70 ศอกเท่ากับศอกของท่านนบี และมุศฮัฟนั้นจะประกอบด้วยเนื้อ
หาต่างๆ เหมือนกับคัมภีร์อัลกุรอาน (อัลกุไลนีย์ , ฮ.ศ.1365 : 1/239-240)

กลุ่มซือฮฺฮฺมีความเชื่อเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีบิดเบือนต่างไปจากความเชื่อของกลุ่มอะฮฺลุลซุนนะฮฺ
ฮฺ กลุ่ม อะฮฺลุลซุนนะฮฺจะยึดหะดีษเป็นหลักในการยึดมั่นอิมานในอัลมะฮฺดี และจนถึง
ขณะนี้อัล-มะฮฺดีนั้นยังไม่ได้ปรากฏกาย แต่กลุ่มซือฮฺฮฺได้บิดเบือนความเชื่อเกี่ยวกับอัล-มะฮฺดี
และได้โยงโยแห่งความเชื่อไปเกี่ยวเนื่องกับการหายตัวไปและการรื้อจัญอะฮฺลุลซุนนะฮฺอีกครั้ง
และการรื้อจัญอะฮฺลุลซุนนะฮฺนั้นเป็นองค์ความเชื่อของซือฮฺฮฺทุกกลุ่ม พวกเขาเชื่อว่าอิมามของพวกเขา
ขณะนี้กำลังเร้นกายและสักวันหนึ่งใกล้วันสิ้นโลก ท่านอิมามดังกล่าวจะมาปรากฏกายต่อ
หน้าปวงชนมุสลิมทั่วโลก (อัญญาฮฺ , ฮ.ศ.1365: 6/63)

อับดุลลอฮฺ อิบน์ สะบาฮฺ ได้แพร่เชื้อแห่งความเชื่อที่บิดเบือนเกี่ยวกับอัลมะฮฺดีนี้เข้าสู่
กลุ่มซือฮฺฮฺ อับดุลลอฮฺ บินสะบาฮฺ ซึ่งเป็นยิวที่แสวงเข้ามานับถืออิสลามเพื่อทำลายล้าง

อะกิตะห์ของมุสลิมให้พินาศ เขาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการกลับมา (ฮัรริอัจญ์อะฮฺ) ให้แพร่หลายในหมู่มุสลิม และได้้นำแนวคิดเกี่ยวกับการกลับมาของท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลัลลอฮฺอะลยฮฺวะฮัลลัมอ์อีกครึ่งหนึ่งก่อนวันสิ้นโลก

เกี่ยวกับกับเรื่องนี้กลุ่มชีอะฮฺได้อธิบายอายัตอัลกุรอานนี้ว่า

" إن الذي فرض عليك القرآن لرادك إلى معاد "

อัลมัซลิสีย (ฮ.ศ. 1404 : 53/61) ได้กล่าวว่า มุฮัมมัดมีสิทธิ์ที่จะกลับมาอีกครั้ง ยิ่งไปกว่าการกลับมาของอีซา บุตร มัรยัมเสียอีก

หลังจากการฆาตกรรมอะลี อิบนิ สะบาอฺ ผ่านพ้นไปแล้ว อิบนิ สะบาอฺ กลับบอกว่าแท้จริงอะลีไม่ได้ถูกฆาตกรรม แต่ที่ถูกฆาตกรรมคือชัยฏอนมารร้ายที่เข้าไปในร่างของอะลีต่างหาก และอะลีนั่นได้ขึ้นฟ้าไปแล้ว เหมือนอย่างที่อีซา บุตร มัรยัมถูกยกขึ้นฟ้า

อับดุลลอฮฺ บิน สะบาอฺ แพร์ความเชื่ออันโกหกเข้าสู่กลุ่มชีอะฮฺว่าอะลีไม่ได้ตายแต่อย่างใด เพราะในร่างอะลี มีองค์แห่งพระเจ้าอยู่ ฟ้ำร้องคือเสียงของอะลี ฟ้ำแลบคือรอยยิ้มของอะลี และเมื่อถึงเวลาก่อนวันสิ้นโลกอะลีจะลงจากฟ้ามายังพื้นโลก และผดุงคุณธรรม ปกป้อง ปกครองโลกให้เต็มไปด้วยความยุติธรรม เสมือนที่ความชั่วร้ายแผ่ขยายทั่วโลก จริง ๆ แล้วเป้าหมายของอับดุลลอฮฺ บิน สะบาอฺ ก็เพื่อแผ่ความชั่วร้ายให้เกิดขึ้นในองค์กรมุสลิม อิบนิ สะบาอฺคงรู้ว่าการที่จะทำลายอิสลามต้องทำลายอะกิตะห์ของมุสลิมก่อนเป็นลำดับแรก และเขาก็ได้ประสบความสำเร็จอย่างใหญ่หลวง เป้าหมายของอับดุลลอฮฺ อิบนิ สะบาอฺคือโจมตีอะกิตะห์ไปที่อะฮฺลุลบัยต์เพราะเล็งเห็นว่ามุสลิมทั่วโลกจะรักใคร่อะฮฺลุลบัยต์มากเพราะเป็นเครือญาติของท่านนบี คือล ๔ และการที่ได้มีอิทธิพลต่ออะฮฺลุลบัยต์ก็เท่ากับว่าได้มีอิทธิพลต่อมุสลิมทั้งหมด เห็นได้จากที่กลุ่มชีอะฮฺทุกกลุ่มมีความเชื่อในเรื่องของการกลับมา (ฮัรริอัจญ์อะฮฺ) เป็นอย่างมาก เขาเชื่อว่าทั้งอะลี ทั้งนบี มุฮัมมัด ทั้งอิมามคนที่สิบสองจะกลับมาเกิดอีกครั้งในโลกและจะทำให้โลกทั้งใบเต็มไปด้วยความยุติธรรมและความเจริญกลายเป็นว่าอัลมะฮฺดีในทัศนะของชีอะฮฺนั้นมีมากมาย (อ้างในอับดุลอะลีม อิบนิ อับดุล อะซิม อัลบัสตะวี , ค.ศ. 1999 . : 64)

สิ่งที่น่าแปลกคือกลุ่มซื่อะฮูไม่คำนึงถึงว่าอัลมะฮุดดีที่จะมาปรากฏตัวนั้นจะเป็นคนเดียวกันกับที่หะดีษเศาะฮี้ฮฺได้ออกไว้หรือไม่ ซึ่งความเชื่ออย่างนี้เป็นสิ่งที่ออกนอกกฎของอิสลาม เหมือนกับว่ากลุ่มซื่อะฮูไม่ได้เชื่อตามคำของหะดีษแต่อย่างใด ซึ่งเป็นความเชื่อที่อันตรายต่ออะกีดะฮฺของมุสลิมอย่างร้ายแรงที่สุด เพราะหลักฐานที่ใช้อ้างในเรื่องความเชื่อหรืออะกีดะฮฺนั้นต้องเป็นหลักฐานที่แน่ชัดหรือก็อฎอียะฮฺ ฉะนั้นการอ้างคนนั้นเป็นมะฮุดดีโดยที่ไม่คำนึงถึงหลักฐานยืนยัน จะเป็นผลทำให้อะกีดะฮฺเสื่อมได้อย่างแน่นอน